

ТВОРЧИСТЬ ОЛЕГА ТІСТОЛА У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

ІГОР АБРАМОВИЧ

Постановка проблеми. Актуальність цього дослідження зумовлена потребою вивчення творчої спадщини провідних сучасних українських митців, яка стала відчутним внеском до національної, а відтак і світової культури. Серед них показовою фігурою є художник Олег Тістола, чие ім'я пов'язане з тими процесами переусвідомлення ваги й завдань мистецтва, які продемонструвала поява у сучасному українському мистецтві так званої «нової хвилі». Серед її доробків, залучених до арсеналу художника, почесне місце посіло так зване «необароко» як оновлений революційними суспільними процесами прапор національного самоусвідомлення.

Мета дослідження: всебічне вивчення творчості Олега Тістола для зрозуміння концептуального наповнення його робіт та застосованих у них засобів художньої виразності, а також для спроби визначення місця художника у контексті вітчизняного актуального мистецтва.

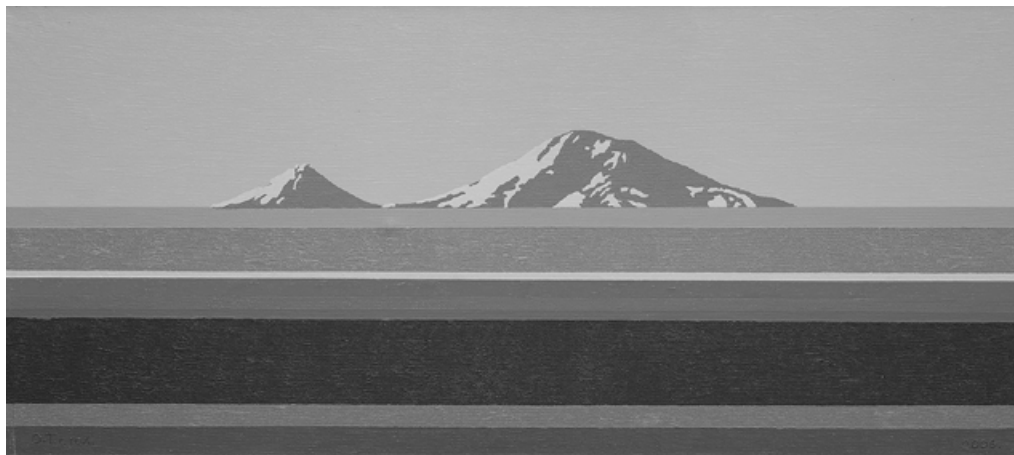
Завдання дослідження: проаналізувати мистецькі проекти, цикли робіт та окремі твори художника; визначити місце автора у контексті українського мистецтва.

Огляд літератури. Творчість Олега Тістола досліджували провідні українські (і не лише) критики та мистецтвознавці. Окрім Галини Скляренко, Олександра Соловійова, Вікторії Бурлаки, Костянтина Акинши, Олеси Аврамен-

ко, Віктора Сидоренка, Олени Мартинюк, Едуарда Димшиця, Олександра Клименка, Гліба Вишеславського, до вивчення доробку художника долучився й британський арт-критик та редактор журналу Art-World Пол Карей-Кент, а також російський мистецтвознавець Ольга Свіблова.

Виклад основного матеріалу. Творчість Олега Тістола, однієї з ключових фігур «української нової хвилі», яскравого представника вітчизняного сучасного мистецтва, увійшла у центр активного поля сучасної української культури на зламі радянської і пострадянської епох у непростий та неоднозначний час суспільної «перебудови», утвердження української державності. Саме тоді на художню сцену вийшло нове покоління митців, творчість яких здобула назву «нова українська хвиля» — явище, що спричинило в українській образотворчості своєрідну естетичну революцію. Молоді художники другої половини 1980-х утворили «нову хвилю», яка визначила головну проблематику українського мистецтва, внесла у вітчизняну художню свідомість такі риси, як інтелектуальність, аналітичність, іронію, критику, сприяючи суттєвому зсувові в художньому поступі і долученню українського мистецтва до актуального загальносвітового контексту.

Дослідження творчості Олега Тістола можна вважати вочевидь актуальним уже тому, що

Арарат № 66, олія на полотні, 45 x 100 см, 2006

він є одним з найяскравіших представників цієї « нової української хвилі ». Особливо показовим є звернення Тістола впродовж усього творчого шляху до теми національних стереотипів і міфів, яке постало ґрунтовним і глибоким художньо-естетичним дослідженням української свідомості, історії та культури. Термін « стереотип » зазвичай носить негативний сенс, означає передбачуваність та шаблонність. Проте у трактуванні Олега Тістола він ніби втрачає негативне значення, стаючи складовою культури, невід'ємною частиною традиції та художньої мови. Художник переосмислює це поняття у новому контексті, « намагається відновити « втрачену красу » стереотипу, поміщаючи його шаблону привабливість в нешаблонні ситуації та комбінації » [19, с. 171], змінюючи кут бачення та звичне середовище.

Розробляючи тему пошуків національної ідентичності у багатьох своїх проектах, що розтягнулися на десятиріччя, таких як « Українські гроші », « Музей архітектури », Тістол залучав до своєї практики традиції поп-арту, кубізму, неоекспресіонізму і концептуалізму, поєднуючи їх із досягненнями української живописної школи, українського авангарду початку ХХ століт-

тя, графікою Георгія Нарбута, українською народною картиною.

Постать Олега Тістола цікава й тому, що він кілька разів докорінно змінював свої засоби художньої виразності і звертався до різних форм мистецтва, втілюючи свої роботи в живописі, скульптурі, фотографії, інсталяції. Але незмінним залишилося « картинне бачення ». Митець є одним з тих небагатьох, хто сприймає національну культуру власне у « картині » як найтрадиційніший для України моделі художнього висловлювання.

Від другої половини 1980-х, коли було припинено жорсткий локальний експеримент із запровадження й функціонування єдиного художнього методу « соцреалізму », а з ним і відповідної мертвотно-уніфікуючої стилістики « оптимістичного світосприйняття », українській образотворчості довелося йти власним шляхом. Вітчизняні митці потрапили на територію майже необмежених можливостей осягнення й переосмислення світового інтелектуально-мистецького надбання. Цілком реальною стала художня й інформаційна інтеграція у міжнародний культурний простір.

Художникам доводилося порушувати одночасно дві важливі проблеми, рухаючись ніби

ЮбеКа, олія на полотні, 200 × 160 см, 2007

IV Китаєць, акрил на полотні, 150 x 130 см, 2009

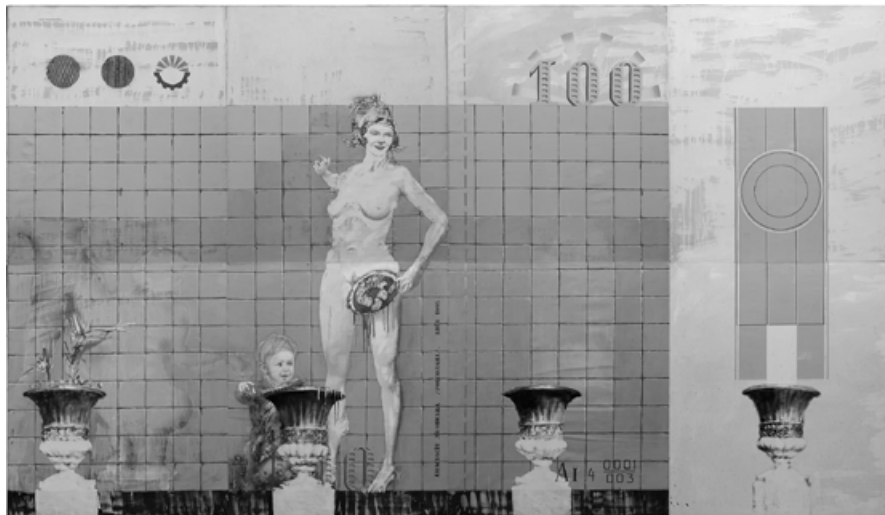
у протилежних часових вимірах: переосмислювати попередні національно-авангардні здобутки початку ХХ ст., заразом вбираючи сучасні тенденції інших країн, і у такий спосіб входити у світовий контекст.

Автори «нової хвилі» одразу пов'язали свої спрямування з постмодернізмом — стильовим напрямком, основними рисами якого є звернення до зразків класичного мистецтва, смислова багатозначність, наявність прихованого міфу, утопії, присутність іронії як ледве не основного компоненту твору.

Ще однією важливою ознакою цього напрямку було те, що це — мистецтво без автора. Постмодернізм прагне скасувати й взагалі знищити авторський чинник у мистецтві, нівелювати авторську манеру. Такі теоретичні постулати суперечили усталеним засадам практики українських митців. Адже нове мистецтво вводило в український простір нове мислення, «де та чи інша мова, формально-пластичні прийоми, матеріали, усталені образні конструкції є вирішальними засобами висловлювання авторської концепції» [20, с. 372], чия значимість обумовлюється несподіваністю точки зору, загостреним відчуттям актуальних проблем культури,

переоцінкою мистецьких вимірів, «вмінням знайти місця перетинів різних шарів суспільного, особистого, історичного досвіду» [20, с. 372].

Ще одна принципово важлива ознака постмодернізму полягала в тому, що він, у першу чергу, пориває з традиціями. Безмежна кількість зв'язків із різними мистецькими стилями розвиває уяву про його дійсну орієнтацію, така апеляція до різних джерел і витоків має характер позірний та фіктивний. Звідси й нігілізм щодо традицій світового мистецтва. Тоді як український варіант постмодернізму — мистецтво «нової хвилі» — стало не тільки продовженням і віддзеркаленням тих чи інших традицій, а й засобом їхнього аналізу та рефлексії. Воно залучило до актуального художнього простору величезне коло мистецьких традицій, явищ, історичних епох — «від трипільської культури через Давню Русь до бароко та соцреалізму, які й стали об'єктом мистецького авторського дослідження, аналізу, переосмислення» [20, с. 372]. Нове мистецтво виростало на «масивному, власне неосяжному ґрунті попередньої культури, де національні явища перетлумачувалися в ширшому загальнокультурному контексті» [20, с. 372].

Роксолана, олія на полотні, 280 x 480 см, 1995

«Нова хвиля» формувалася в умовах майже повної незаархівованості вітчизняної культури, поза систематичним засвоєнням історії українського та світового мистецтва. Тому чи не головним стало завдання «аналізу минулого», формалізації та інтелектуалізації традицій. Показово, що однією з найпомітніших, найяскравіших тенденцій у мистецтві «нової хвилі» стало необароко. Як пише Т. Гундорова, «бароко сприймалося як чи не єдина естетично плідна й органічно-самоцінна форма творчості, вповні розвинена в українській культурі» [20, с. 193]. І в цьому зверненні до часів до-модерного бароко інтенції українських художників виявилися сутнісно близькими до мистецтва італійського трансавангарду. Їх об'єднав інтерес до власної історії, і насамперед до необароко, перетлумачення образів якого визначало риси постмодерної естетики. За словами мистецтвознавця Галини Скляренко, «сучасна культура усвідомлює спорідненість цих віддалених одна від одної епох як періодів криз і нестабільності, з їхньою роз'єднаністю людини та світу, переоцінкою моральних та духовних цінностей, художніх орієнтацій» [20, с. 378].

Таким закономірним і плідним стане звернення до естетики українського бароко, як до

«головної» епохи української культури, і Олега Тістола, котрий втілює у своїх полотнах кінця 1980-х свої алюзії щодо історичної тематики та її міфів, одразу заявивши про себе як про непересічного художника, притому власне такого, який посідає відокремлене місце в «українській новій хвилі», або так званій «гарячій лінії». Але становлення митця відбулося значно раніше.

Олег Тістол пройшов усі етапи художньої освіти: закінчивши дитячу художню школу в Миколаєві, де викладали митці-шістдесятники, він 1974 р. став учнем київської Республіканської художньої середньої школи ім. Т. Г. Шевченка, де в різний час вчилася багато нині відомих українських художників. Навчання у художній школі було етапним періодом для Тістола. Уже тоді в школі почне формуватися середовище майбутніх «андеграундних» київських художників, багато з яких звертатимуться до стилістики поп-арту, і у колі яких складеться потужне протестне світосприйняття. Початок 1970-х був часом формування нового покоління художників з настановою внутрішнього спротиву та універсальною обізнаністю. «Художник зобов'язаний бути розумним, навіть якщо розум його здаватиметься парадок-

Автопортрет із хохломою, акрил на полотні, 200 x 160 см, 2014

Шлях Вінні, акрил на полотні, 300 x 300 см, 2013

сальним» [22, с. 138], як висловився сам митець. Після навчання в Києві працював художником-оформлявачем у Миколаївському художньому фонді. Близько року (1978–1979) він малював плакати, таблички, стенди тощо — «створював наглядну агітацію». Уже тоді для Тістола склалася тема «стереотипу», яку він розвиватиме у подальших своїх проектах.

Після повернення Тістола з армії почалися часи горбачовської перебудови, активізація художніх процесів. Твори художників «нової хвилі» визначили нові риси українського мистецтва — авторську рефлексію, вагомість особистого погляду, культурно-критичну позицію. Оскільки «нова хвиля» виявилася явищем історично перехідним, таким, що одночасно завершував радянську і відкривав пострадянську епоху і не міг відкинути попередній досвід, до критичного художнього поля залучалися стереотипи не тільки національної традиції та історії, а й в хронологічному плані найближчої — радянської. Мистецтво цього переломного часу поєднало кризу культури, критику її радянських кліше і «ту вітальну, радісну, ігрову атмосферу, яка загалом визначила привабливість “нової хвилі”» [31, с. 191]. Адже,

змішуючи у своїх творах різноманітні символи, міфи, знецінені утопії, воно висувало своє бачення реальності, де «відкритість до життя і захоплення метаморфозами мистецтва обумовлювалися драматичним напруженням “кінця епохи”» [31, с. 191].

На другий-третій рік перебудови припадає вихід нонконформістського мистецтва з підпілля до виставкових залів та згасання утисків проти його представників. Починалися унікальні часи свободи з безмежними можливостями для творчості та її вільної презентації. У постійних дискусіях і розмовах Тістола з колегами й однодумцями вибудовувалося нове розуміння мистецтва, осмислювалася своя творча програма, що її 1987 р. було втілено в програмному тексті «Вольова грань національного постеклектизму». Відома спеціалістка-мистецтвознавець Ольга Свіблова писала: «1987 року у Києві стався потужний вибух потужної творчої енергії. Стало очевидним, що в місті відбувається становлення нового художнього спрямування. Діяльність групи “Вольова грань національного постеклектизму” на сьогодні є найцікавішим та найперспективнішим проявом цього феномену» [28, с. 39].

Художники працювали з елементами, запозиченими в українському бароко. Проте, хоча момент жарту постійно фігурує у полотнах Тістола, митець, зображуючи постаті гетьманів України, барокову орнаментуку, постійно «виримує певну етично-межову дистанцію між іронією і замилюванням, глазуванням і захопленням красою зображення. Внутрішні культура і такт художника посприяли тому, щоб уникнути крайнощів кітчю і зберегти притаманні справжньому постмодернізмові недомовленість, неоднозначність задумів» [28, с. 185].

Таким чином, Тістол вказує шлях модернізації (а точніше постмодернізації) українського мистецтва (яке, здавалося, було «міцно затиснутим в лещатах фольклору та соцреалізму» [26, с. 7]) через втілення ідеї «нового стереотипу» — як образотворчого, так і стереотипу сприйняття, насамперед історії України. Тобто Тістол, як багато інших українських художників, вихід у загальне, універсальне втілював через дослідження локального, національного контексту, розробляючи ідею нацарту як своєрідної відповіді на популярний тоді у Москві соц-арт.

Ідеї художників «Вольової грані...» увійшли до програми «української нової хвилі», але й визначили дещо відособлене їхнє місце в загальній картині покоління. Як писав у своїй програмній статті про угруповання критик Костянтин Акинша: «"Трансцендентальному космополітизмові" постмодерністів "національні постеклектисти" протиставили не тільки актуалізований гротеск, а й свою "українськість", заявивши про неї як про наріжний камінь власної програми» [3]. «Українськість» — як широку тему для творчих дискусій, як «національну модель» мистецтва, з її суперечностями, складнощами, драматичним і неоднозначним досвідом.

Сьогодні висунута О. Тістолом тема «аналізу стереотипів» постає як надзвичайно плідна й перспективна для українського мистецтва. Адже, за висловом Галини Скляренко, поступово «вростаючи в українську реальність, де зу-

силля осмислити тепер уже пострадянську епоху так чи інакше наштовхувалися на проблеми національної історії і на складнощі формування нового культурного проекту незалежної України, простір "національного стереотипу" не тільки не втрачав своєї актуальності, а й дедалі більше розширював свої змісти й значення» [36, с. 7]. Обраний Тістолом шлях «суб'єктивного дослідження національного контексту» виявився життєздатним, активно долучившись до «того діалогу локального та універсального, що визначає одну з головних тенденцій сучасного мистецтва» [31, с. 193].

Заново відкрите митцями українське бароко посіло панівне місце поміж іншими мистецькими формами в українській художній свідомості: живописом як найпоширенішим в країні видом мистецтва — і картиною як найусталенішою його формою. Створені у відповідній стилістиці великі живописні полотна Тістола свідчать, що митець одним з небагатьох відчув в українському мистецтві глибокий злам у свідомості, в розумінні національної культури, власне у «картині» як найтрадиційнішій для України моделі художнього висловлювання, і в малярстві, де «нова еклектика» відкривала шляхи до інших форм творчого втілення. Тому звернення в цьому контексті до українського бароко як до епохи певного переходу, що внутрішньо близький до настроїв перебудови, було закономірним. Картини Олега Тістола кінця 1980-х — початку 1990-х «Прощання слов'янки» (1987), «Возз'єднання» (1988), «Їх» (1988), «Суворов» (1992), «Зиновій Богдан Хмельницький» (1990), «Вправа з булавами» (1993) та інші іронічно, з ретельно прихованою особистою емоційною причетністю відтворювали світ українського бароко «з його розмахом і пафосом, гротесковою квазіакадемічністю і фольклорною наївністю, сумішшю піднесеного і приземленого, прекрасного й потворного» [34, с. 76].

Запізнілість художніх процесів України щодо загального європейського поступу в усіх царинах інтелектуальної культури спричинила

пришвидшену апропріацію загальносвітового досвіду, своєрідний «екстерн», що вмістився у 10 років замість природних майже 70-ти (від 1930-х до 2000-го). Це дало змогу українським митцям органічно й переконливо інтегруватися у світовий культурний контекст, оперуючи зрозумілою світові мовою актуального мистецтва. Живопис знову вийшов на перший план, тепер уже в новаторській площині, а саме розуміння його українськими митцями та його втілення й функціонування значно розширилося, у своїх засадах збігшись з устаєними у світі уявленнями про цей вид мистецтва. Відповідно змінюючи свою візуальну мову, форми вираження, тематику творчого дослідження, Олег Тістол залишається вірним «картинному баченню», яке посідає чільне місце в його мистецькій діяльності. Він створює особливий художній простір на площині полотна, де зображені ним предмети, знаки та символи постають елементами самоцінної художньої реальності. Змінюючи протягом своєї творчості візуальну мову, форми візуального висловлення, тематику творчого дослідження, Олег Тістол зостається вірним «картинному баченню», яке посідає основне місце в його мистецькій діяльності. А об'єктом дослідження художника залишається національна традиція.

Таким чином, у численних своїх проектах Олег Тістол вказує шлях модернізації (а точніше — постмодернізації) українського мистецтва (яке, здавалося, було «міцно затиснутим в лещатах фольклору та соцреалізму» [36, с. 7]) через втілення ідеї «нового стереотипу» — як образотворчого, так і стереотипу сприйняття, насамперед історії України. Тобто митець вихід у загальне, універсальне втілює через дослі-

дження локального, національного контексту, розробляючи ідею нац-арту.

А головне — «трансцендентальному космополітизмові» постмодерністів він протиставляє не лише актуалізований гротеск, а й свою «українськість», заявивши про неї як про наріжний камінь власної програми.

І саме культурна рефлексія в творчості Олега Тістола на «нову і стару» міфологію — пострадянську реальність та пошуки національного самовизначення — набула в його творчості нової «візуалізації», «не ілюструючи, а художньо аналізуючи “українську тему”» [36, с. 8].

Висновки. При підготовці даної роботи було якомога широко й докладно зібрано і опрацьовано матеріали про творчість Олега Тістола, розглянуто більшість його художніх проектів.

Тістол посідає чільне місце в українському актуальному мистецтві, увійшовши до історії «нової хвилі». Однак залишається в ньому «приватно шанованою особою», адже основна лінія «українського постмодерну» орієнтувалася на загальні космополітичні тенденції, італійський трансавангард, тоді як Тістол працював і продовжує працювати з національною традицією, з українським міфом, утопією та стереотипними символами й образами. Тому він обирає естетику плакатності, умовності, знаку, що стилістично єднає його з поп-артом. Тільки прямує митець до своєї мети іншим шляхом — через переусвідомлення української ідентичності та аналіз української міфології. Саме в них він віднаходить джерело невмирущих, саме національних цінностей вітчизняної культури, у такий спосіб підкреслюючи її значущість й визначаючи для неї почесне місце в усьому сучасному контексті культури світової.

1. Авраменко О. Зміни парадигми функціонування образотворчого мистецтва в Україні 1950-х — 2005-го років [Текст] / Олеся Авраменко // Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття. — К., 2006. — С. 193–239.
2. Авраменко О. Після соцреалізму [Текст] / Олеся Авраменко // Нова генерація. Спеціальний випуск. — 1992. — С. 34.
3. Акинша К. Поэтика суржика, или котлета по-киевски [Текст] / К. Акинша // Декоративное искусство. — 1989. — № 3.
4. Баздырева А. Один день с Олегом Тистолом [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.artukraine.com.ua. — 2012. — 6 сент.
5. Бироваиш М. Пальма первенства [Електронний ресурс] // Forbes. — Режим доступу: <http://forbes.net.ua/magazine/forbes/1397887-palma-pervenstva>.
6. Бурлака В. «Глобальний реалізм» в українському мистецтві середини 2000-х років [Текст] / Вікторія Бурлака // Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. — К., 2006. — С. 393–423.
7. Бурлака В. Перевірка реальності — постмедійний реалізм у творчості сучасних українських митців [Текст] / Вікторія Бурлака // Сучасне мистецтво. — 2005. — Вип. 2. — С. 20–30.
8. Вишеславський Г. Нонконформізм: андеграунд та «неофіційне мистецтво» [Текст] / Г. Вишеславський // Художня культура. Актуальні проблеми: Науковий вісник Інституту проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. — К., 2006. — Випуск III. — С. 171–198.
9. Вишеславський Г. Сучасне візуальне мистецтво України періоду постмодернізму [Текст] / Г. Вишеславський // Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття. — 2006. — С. 424–481.
10. Вишеславський Г., Сидор-Гібелінда О. Термінологія сучасного мистецтва. Означення, неологізми, жаргонізи сучасного візуального мистецтва України [Текст] / Гліб Вишеславський, Олег Сидор-Гібелінда. — Париж—Київ, 2010. — 416 с.
11. Гришина О. Олег Тистол: «Я себя чувствую в ссылке на севере — погода связана со смыслом моей жизни» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.gismeteo.ua/tistol.html>.
12. Димшиць Е. Український живопис кінця 1950-х — початку 1990-х років [Текст] / Е. Димшиць // Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття. — 2006. — С. 150–192.
13. Звидрина М. Прогулка по арт-Москве. История столичных сквотов [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.archi.ru. — 2008. — 6 ноября.
14. Искусство по-киевски: Интервью с Олегом Тистолом [Текст] // Domus design. — 2008. — № 1–2. — С. 90–98.: илл.
15. Адашевская Л. «Исторический живописец» Украины [Текст] / Лия Адашевская // Диалог искусств. — 2010. — № 2. — С. 38–40.
16. Історія українського мистецтва: У 5-ти т. Т. 5. Мистецтво ХХ століття // НАН України. ІМФЕ ім. Рильського; голов. ред. Т. Кара-Васильєва. — К., 2007. — 1048 с.: іл.
17. Клименко А. Метафизика, декаданс и ирония в современном украинском искусстве [Текст] / А. Клименко // Сучасне мистецтво. — 2009. — Вип. 6. — С. 110–134.
18. Мартинюк О. Олег Тистол і проблема кубізму [Текст] / Олена Мартинюк // Art-Ukraine. — 2013. — № 3/5 (34/36): червень–вересень. — С. 16–21.
19. «Міфологія щастя» Олега Тістол в Лондоні [Текст] // Art-Ukraine. — 2011/2012. — № 6/1 (25/26): вересень. — С. 170–171.
20. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття [Текст]: у 2-х кн. Кн. 2. / Ред.-упоряд. О. О. Авраменко; редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О. Авраменко, В. Я. Даниленко та ін.; ІПСМ НАМ України. — К.: Інтертехнологія, 2006. — 656 с.: іл.
21. Октябрьские успехи украинцев [Текст] // Антиквар. — 2012. — № 10 (67). — С. 86–87.
22. Кравченко А. Олег Тистол: биография в цитатах [Текст] / Александра Кравченко // Антиквар. — 2012. — № 12 (69). — С. 138–143.

23. *Мартинюк О.* Олег Тістол і проблема кубізму [Текст] / Олена Мартинюк // Art-Ukraine. — 2013. — № 3/5 (34/36): червень–вересень. — С. 16–21.: іл.
24. Олег Тістол. М 1:2 [Каталог виставки] / Куратор виставки Н. Маценко // Dumchuk gallery. — Київ, 2013. — 76 с.
25. Олег Тістол [Образотворчі матеріали] / Текст О. Мартинюк. — Київ: Оранта, 2009. — 72 с.: іл.
26. Олег Тістол. Худфонд [Каталог виставки] / Куратор виставки О. Лопухова. — Москва: [б. и.], 2009. — 175 с.: илл.
27. *Петрова О.* Шокуюче як мистецтво — від бунту до ринку [Текст] / О. Петрова // Сучасне мистецтво. — 2013. — Вип. 9. — С. 93–98.
28. *Свиблова О.* В пошуках щасливого кінця [Текст] / О. Свиблова // Родник. — 1990. — № 5(41).
29. *Скляренко Г.* Від «Болотяної Лукрози» до «Матери городов». Архітектурні фантазії Олега Тістола та Миколи Маценка [Текст] / Г. Скляренко. — Київ, 2006. — № 4.
30. *Скляренко Г.* «Ігри з історією» в сучасному українському мистецтві [Текст] / Г. Скляренко // Сучасне мистецтво. — 2013. — Вип. 9. — С. 128–134.
31. *Скляренко Г.* «Нова хвиля» і українське мистецтво кінця ХХ століття [Текст] / Г. Скляренко // Сучасне мистецтво. — 2009. — Вип. 6. — С. 188–196.
32. *Скляренко Г.* Пальми для Роксолани: Вступна стаття до каталогу [Текст] / Галина Скляренко // Олег Тістол. Ю. Бе. Ка. — К., 2008.
33. *Скляренко Г.* Произведения Олега Тистоло: мифы и иллюзии национального пространства [Текст] / Галина Скляренко // Воля к безмерному: опыт постижения метафизического: Альбом / Ukrainian Art Today. — Kiev–Paris, 2008.
34. *Скляренко Г.* Современное искусство Украины. Портреты художников [Текст] / Галина Скляренко. — К.: Huss, 2015. — 344 с.: илл.
35. *Скляренко Г.* Українське мистецтво другої половини 1980-х — 2000-х років: події, явища, спрямування [Текст] / Галина Скляренко // Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. — 2006. — С. 353–392.
36. *Скляренко Г.* «Худфонд» Олега Тістола: кое-що о красоте стереотипов («Худфонд» Олега Тістола: дещо про красу стереотипів) [Текст] // Вступна стаття до каталогу «Худфонд». — Майстерня книги. — 2009.
37. *Сидоренко В.* Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть [Текст] / Віктор Сидоренко // ІПСМ НАМ України. — К.: ВХ [студіо], 2008. — 188 с.: іл.
38. *Соловьев А.* Искусство Украины 90-х [Електронний ресурс] // Художественный журнал. — № 28–29. — Режим доступу: <http://www.guelman.ru/xz/362/xx28/x28015.htm>. — Назва з екрана.
39. *Соловьев А.* На путях «раскартинивания» [Текст] / А. Соловьев // Художественный журнал. — 1993. — № 1.
40. *Соловйов О.* «Нова хвиля» в українському мистецтві 90-х рр. [Текст] / О. Соловйов // Сучасне мистецтво. — К., 2004. — С. 38.
41. *Соловйов О.* Турбулентні шлюзи [Текст]: збірник статей / О. Соловйов // ІПСМ АМУ. — К.: Інтертехнологія, 2006. — 192 ст.: іл.
42. *Соловьев А. Ложкина А.* Новейшая история украинского искусства. Point Zero. [Электронный ресурс] / Александр Соловьев, Алиса Ложкина // Спецпроект журнала ТОП 10. — Режим доступа: <http://top10-kiev.livejournal.com/300904.html>. — Название с экрана.
43. *Стукалова Е.* Екатерина Стукалова об Олеге Тистоле [Электронный ресурс] / Е. Стукалова // 100 имен. Современное искусство Украины периода Независимости. — Режим доступа: <http://www.100artists.com.ua/arts/644/648/2657.html>. — Название с экрана.
44. Сучасне мистецтво [Текст]: Наук. зб. / ІПСМ АМУ; редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О. Авраменко, І. Д. Безгін та ін. — Харків: Акта, 2005. — Вип. II. — 300 с.: іл.
45. Сучасне мистецтво [Текст]: Наук. зб. / Ін-т проблем сучас. мист-ва Національної акад.

мист-в Україні; редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О. Авраменко, І. Д. Безгін та ін. — К.: Фенікс, 2009. — Вип. VI. — 400 с.: ілл.

46. Сучасне мистецтво: Наук. зб. [Текст] / Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України; редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), А. О. Пучков (заст. голови), В. О. Тузов (вчений секретар) та ін. — К.: Фенікс, 2013. — Вип. IX. — 192 с.: ілл.

47. *Филлюк Е.* Олег Тистол: «Если ты способен себя адекватно оценивать, у тебя есть шанс быть интересным миру» [Электронный ресурс] / Е. Филлюк // ART UKRAINE. — Режим доступа: <http://artukraine.com.ua/a/oleg-tistol-esli-ty-sposoben-sebya-adekvatno-ocenivat-u-tebya-est-shans-byt-interesnym-miru/#.VzGpKdKLTmW>.

48. Фурманний провулок [Сквот]. — Режим доступа: <http://referaty.in.ua/index.php?newsid=1189928>

49. *Эстеркина И.* Олег Тистол: «У художника рабочий орган — голова» [Электронный ресурс] / И. Эстеркина // ART UKRAINE. — Режим доступа: <http://artukraine.com.ua/a/oleg-tistol-u-hudozhnika-rabochiy-organ-golova/#.VzGI0tKLTmW>.

Абрамович І. В. Творчість Олега Тістола у контексті сучасного українського мистецтва

Анотація. У монографії досліджено специфіку мистецтва сучасної України на матеріалі творчості одного з його провідних представників — Олега Тістола. Простежено витoki й передумови формування особливої стилістики його робіт, завдяки якій сучасний український живопис відчутно збагатив арсенал надбань національної української, а відтак і світової культури.

Ключові слова: Олег Тистол, сучасний живопис, українське мистецтво, світова культура.

Абрамович И. В. Творчество Олега Тистола в контексте современного украинского искусства

Аннотация. В монографии исследована специфика искусства современной Украины на материале творчества одного из его ведущих представителей — Олега Тистола. Прослежены истоки и предпосылки формирования неповторимой авторской стилистики его работ, благодаря которой современной украинской живописью существенно обогатилось наследие национальной украинской и мировой культуры.

Ключевые слова: Олег Тистол, современная живопись, украинское искусство, мировая культура.

Abramovych I. V. Creative art works by Oleg Tistol within the context of the Ukrainian contemporary art

Summary. The monograph studies the specifics of contemporary Ukrainian art on the basis of creative work of one of its leading members, Oleg Tistol. It traces the origins and background of his unique artistic style, through which the modern Ukrainian painting has greatly enriched the national and worldwide cultural heritage.

Keywords: Oleg Tistol, modern art, Ukrainian art, world culture.